

แนวทางการบริหารหลักสูตรภาษาจีนในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
Guidelines for Chinese Curriculum Administration of Secondary Schools under
the Office of the Basic Education Commissions

ศุภลักษณ์ ศรีเดช | Supaluk Sridet¹
ผัสสพรรณ ธนอมพงษ์ชาติ | Phasphan Thanompongchart²
จุไรรัตน์ สุตรุ่ง | Jurairat Sudrung³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารหลักสูตรภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชากรจำนวน 1,110 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 โรงเรียน และผู้ให้ข้อมูลจำนวน 15 คน เครื่องมือคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละวิธี Priority Need Index (PNI) และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรภาษาจีนด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการศึกษาวิเคราะห์และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรมีการปฏิบัติมากที่สุด อยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรภาษาจีนด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการศึกษาวิเคราะห์และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการทดสอบค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นที่มีค่าสูงสุด คือ ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแนวทางการบริหารหลักสูตรภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ 1) โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูภาษาจีนประชุมวิเคราะห์หลักสูตรร่วมกัน 2) โรงเรียนควรจัดชั่วโมงให้ครูชาวจีนสอนทักษะฟัง-พูดให้ครูไทย 3) โรงเรียนควรจัดชั่วโมงการสอนให้ครูไทยและครูชาวจีนอย่างเหมาะสม 4) โรงเรียนควรจัดแผนการเรียน ตามความสนใจของผู้เรียน 5) โรงเรียนควรขอความสนับสนุนสถาบันขงจื้อสำหรับหนังสือเรียนและอุปกรณ์ 6) โรงเรียนควรจัดให้มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย 7) โรงเรียนควรสนับสนุนให้มีการนิเทศการสอนครูภาษาจีนและติดตามการประเมินผลการนิเทศ 8) โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรภาษาจีน

คำสำคัญ : การบริหารหลักสูตร, หลักสูตรภาษาจีน, โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตรบัณฑิตและพัฒนาหลักสูตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจารย์ สาขาวิชานิติศาสตรบัณฑิตและพัฒนาหลักสูตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³ รองศาสตราจารย์ ดร.อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตรบัณฑิตและพัฒนาหลักสูตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Abstract

This study had 2 aims: 1) to study the current states and the expectations for Chinese curriculum administration of secondary schools under the office of the basic education commissions; and 2) to propose guidelines for Chinese curriculum administration of secondary schools under the office of the basic education commissions. The population was 1,110 schools. The sample group was 285 school and 15 interviewees. A 5-point Likert scale questionnaire and semi-structure interviews were used as the research instrument. Data were analyzed for percentage, Priority Need Index (PNI) and content Analysis

The results revealed that regarding the current states of Chinese curriculum administration, the area with the highest average was curriculum analysis which was at a high level. Regarding the expectations for Chinese curriculum administration, the area with the highest average was curriculum analysis which was at a high level. The PNI results suggested that the area of providing facilities was the most needed. Guidelines for Chinese curriculum administration of secondary schools under the office of the basic education commissions were; 1) schools should support Chinese teachers to meet and analyze things together; 2) schools should arrange schedules for Thai teachers to improve their Chinese speaking and listening skills with Chinese native teachers; 3) schools should assign suitable schedules for both native Chinese and Thai teachers to teach Chinese; 4) schools should arrange plans for the organization of learning according to students interest; 5) schools should request the Confucius institute to support students with books and equipment; 6) schools should provide modern technology; 7) schools should provide adequate supervision and evaluation for Chinese teachers and 8) schools should publicize the Chinese program curriculums.

Keywords: Curriculum administration, Chinese Curriculum, Secondary Schools under the Office of the Basic Education Commissions

บทนำ

ในปัจจุบันโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชนอย่างน้อยร้อยละ 65 มีการเปิดแผนการเรียน ศิลป์ภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจำเป็นต้องมีการทดสอบ ความรู้ความสามารถก่อนเข้าสู่มหาวิทยาลัย สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติจึงมีการดำเนินการจัดสอบ GAT/PAT ซึ่งการสอบ GAT เป็นการทดสอบวิชาความถนัดทั่วไป (General Aptitude Test) คือ การวัดศักยภาพ ในการเรียนมหาวิทยาลัยให้ประสบความสำเร็จและการสอบ PATเป็นการทดสอบวิชาความถนัดทางวิชาการ และวิชาชีพ(Professional and Academic Aptitude Test) คือการวัดความรู้ที่เป็นพื้นฐานกับศักยภาพ ที่จะเรียนในวิชาชีพนั้น ๆ ให้ประสบความสำเร็จซึ่งเป็นการจัดสอบเพื่อนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการคัดเลือก นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเข้ามหาวิทยาลัยโดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการสอบเพื่อลดความซ้ำซ้อน ความยุ่งยากที่เชื่อมโยงกับการจัดสอบตามอัยาศัยของมหาวิทยาลัยซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอน ของนักเรียนในโรงเรียน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2558-2562) จากผลการสอบวัดระดับความถนัด ภาษาจีน (Pat 7.4) จากสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานเป็นจำนวนมากจากคะแนนเฉลี่ยเต็ม300 แต่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่เข้าสอบ วัดระดับความถนัดทางภาษาจีน (Pat 7.4) ได้ผลคะแนนเฉลี่ยไม่เกิน 150 คะแนนเป็นส่วนใหญ่ในช่วงระหว่าง

ปี พ.ศ. 2558-2562 อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าโดยรวมแล้วการเรียนการสอนภาษาจีนกลางในประเทศไทยยังไม่ประสบความสำเร็จมากนักสอดคล้องกับ (ภูวกร ฉัตรบำรุงสุข, 2559) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ผลวิจัยพบว่าการดำเนินงานในแต่ละด้านยังคงมีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน เช่น ปัญหาผู้บริหารโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนภาษาจีน ปัญหาในการใช้หลักสูตรแกนกลางฯ ปัญหาความไม่ต่อเนื่องของการเปิดสอนภาษาจีนในแต่ละช่วงชั้นการศึกษา ปัญหาเรื่องสื่อการสอนที่ขาดแคลนและไม่ทันสมัย ปัญหาเรื่องจำนวนและคุณภาพของครูอาสาสมัครชาวจีนและปัญหาการขาดความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น

ด้วยสาเหตุนี้จึงควรย้อนกลับไปพิจารณาที่การบริหารหลักสูตรเนื่องจากการนำหลักสูตรไปใช้เป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารหลักสูตรดังที่ (วัชรวลี วัชรวิงศ์ ณ อยุธยา, 2552) ได้กล่าวไว้ว่าการบริหารหลักสูตรคือการจัดการและการดำเนินการ การควบคุม ดูแล ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในสถาบันการศึกษาตอบสนองต่อวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยการบริหารการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพสูงสุด

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประกอบด้วย 1. การศึกษาวิเคราะห์และเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ 2. การเตรียมบุคลากร 3. การจัดครูเข้าสอน 4. การจัดการเรียน 5. การบริการวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน 6. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก 7. การนิเทศติดตามผล 8. การประชาสัมพันธ์หลักสูตรเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการบริหารหลักสูตรภาษาจีน และนำเสนอแนวทางในการบริหารหลักสูตรภาษาจีนให้โรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนได้นำไปปรับใช้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารหลักสูตรภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การทบทวนวรรณกรรม

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. การศึกษาวิเคราะห์และเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ

การศึกษาวิเคราะห์และเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ มีความสำคัญต่อการลำดับเนื้อหา กิจกรรมให้สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางและเพื่อจัดหาวัสดุสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับหลักสูตรภาษาจีนโดยควรให้ครูภาษาจีนมีส่วนร่วมในการประชุมในทุก ๆ เทอมหรือโรงเรียนควรมีเครือข่ายกับศูนย์ขงจื่อเพื่อขอความสนับสนุนเรื่องหลักสูตรภาษาจีนซึ่งมีนักวิชาการได้นิยามความสำคัญของการศึกษาวิเคราะห์และเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559) ได้กล่าวว่าผู้บริหารในฐานะผู้นำการใช้หลักสูตรจะต้องทำให้ผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรโดยสามารถทำได้หลายวิธีเช่น เรียกประชุมชี้แจงหรือจัดบรรยายอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับความรู้ทางด้านหลักสูตรและแนวทางการปฏิบัติตลอดจนการประชุมเชิงปฏิบัติในการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

2. การเตรียมบุคลากร

การเตรียมบุคลากรมีหลากหลายรูปแบบในการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพในการใช้หลักสูตร โดยการให้ครูภาษาจีนเข้ารับการฝึกอบรม เช่น ให้ครูชาวจีนอบรมภาษาจีนแก่ครูไทยที่สอนภาษาจีนเป็นต้น การสัมมนา ศึกษาต่อ และคัดเลือกบุคลากรจากความเชี่ยวชาญโดยมีนักวิชาการได้ให้คำนิยามความสำคัญในการเตรียมบุคลากรไว้ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559) ได้กล่าวว่าการพัฒนาครูผู้สอนภาษาจีนโดยกำหนดมาตรฐานความรู้ความสามารถด้านภาษาจีนของครูผู้สอนภาษาจีนจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับวิธีการสอนภาษาจีนที่ดี การวัดและประเมินผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิคการสอนภาษาจีนที่ได้ผลดี สนับสนุนให้ครูผู้สอนภาษาจีนที่มีคุณภาพเข้าร่วมอบรมที่ประเทศจีนเพื่อพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่และจัดกิจกรรมค่ายภาษาจีนแบบเข้มข้นสำหรับครูผู้สอนภาษาจีน

3. การจัดครูเข้าสอน

การจัดครูเข้าสอนควรจัดให้เหมาะสมกับความถนัดและความสามารถของครูไทยที่สอนภาษาจีนและครูชาวจีนและควรแบ่งชั่วโมงการสอนอย่างเหมาะสมเพื่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนที่ดีต่อผู้เรียน โดยมีนักวิชาการได้นิยามความสำคัญของการจัดครูเข้าสอนไว้ดังนี้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559) กล่าวถึงการจัดครูเข้าสอน คือการคัดเลือกบุคลากรที่เหมาะสมโดยพิจารณาความรู้ความสามารถ ความถนัด อารมณ์ นิยใจคอ หากมีการจัดครูผู้สอนที่จบในสาขาวิชาที่ตรงกับวิชาที่สอนจะเป็นผลดีที่สุดต่อผู้เรียนซึ่งต้องมีการเตรียมบุคลากรก่อนทำการสอนโดยการประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อชี้แจงให้เข้าใจในหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ถูกต้องก่อนเปิดภาคเรียน

4. การจัดแผนการเรียน

การจัดแผนการเรียนที่ดีควรจัดแผนการเรียนตามความสนใจและความสามารถของผู้เรียน นอกจากนี้ควรมีการปูพื้นฐานให้ผู้เรียนอย่างเท่าเทียมกันและจัดจำนวนนักเรียนกับครูผู้สอนและชั่วโมงการเรียนภาษาจีนให้เหมาะสม จึงมีนักวิชาการได้นิยามความสำคัญของการจัดแผนการเรียนไว้ดังนี้

กำพล ปิยะศิริกุล (2559) ได้กล่าวว่าสถานศึกษาจะต้องมีความพร้อมปรับการเรียนการสอนตามความต้องการของผู้เรียนและสถานศึกษาสามารถปรับจำนวนผู้เรียนได้ตามความเหมาะสมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด กำหนดให้เรียนภาษาจีนมากกว่าสัปดาห์ละ 1 คาบและให้จัดกิจกรรมค่ายภาษาจีนแบบเข้มข้นสำหรับผู้เรียน

5. การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่ดีคือการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้และใช้สื่อ ในการจัดการเรียนการสอนให้หลากหลาย เช่น ยูทูป เพลงจีน ภาพยนตร์จีน เป็นต้น และสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อ โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อให้ทันต่อความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้ยังควรสำรวจความต้องการของครูในการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อีกด้วยโดยมีนักวิชาการให้คำนิยามความสำคัญของการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559) ได้กล่าวว่าหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้กับผู้สอนแต่ละรายวิชาต้องช่วยกัน ทำรายการเสนอผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเพื่อพิจารณาขอตั้งงบประมาณกรรมการจะช่วยกันพิจารณาจัดให้ตามความเหมาะสม ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จะต้องคอยควบคุมดูแลให้การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามโครงการที่วางไว้

6. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ คือการจัดให้มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่อการจัดการเรียนการสอน เช่น เครื่องฉายภาพนิ่ง คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตไร้สาย เป็นต้น นอกจากนี้ยังควรจัดสถานที่ให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนโดยควรจัดให้มีห้องเรียนภาษาโดยเฉพาะ ห้องสมุดสำหรับกลุ่มสาระ

และควรมีหนังสือที่หลากหลายด้วย จึงมีนักวิชาการให้คำนิยามความสำคัญของการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตรไว้ดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2556) ได้กล่าวถึงแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาจีนว่าเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้หรือสื่อการเรียนการสอนภาษาจีนที่กระทรวงศึกษาธิการไทยจัดทำขึ้นโดยการสนับสนุนของกระทรวงศึกษาธิการจีน โดยมีแหล่งเรียนรู้ที่สามารถใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนทักษะทางภาษาได้หลายรายการทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ดังนี้ห้องสมุดโรงเรียน, ห้องปฏิบัติการทางภาษา, ห้องสมุดหมวดวิชา, มุมภาษาจีน, ห้องศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น

7. การนิเทศติดตามผลและประเมินผลการใช้หลักสูตร

การนิเทศติดตามผลและประเมินผลการใช้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ คือ การนิเทศติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ โดยการนิเทศควรมีหลากหลายรูปแบบเพื่อให้เหมาะสมต่อวัตถุประสงค์ จึงมีนักวิชาการให้คำนิยามความสำคัญ ของการนิเทศติดตามผลและประเมินผลการใช้หลักสูตรไว้ดังนี้

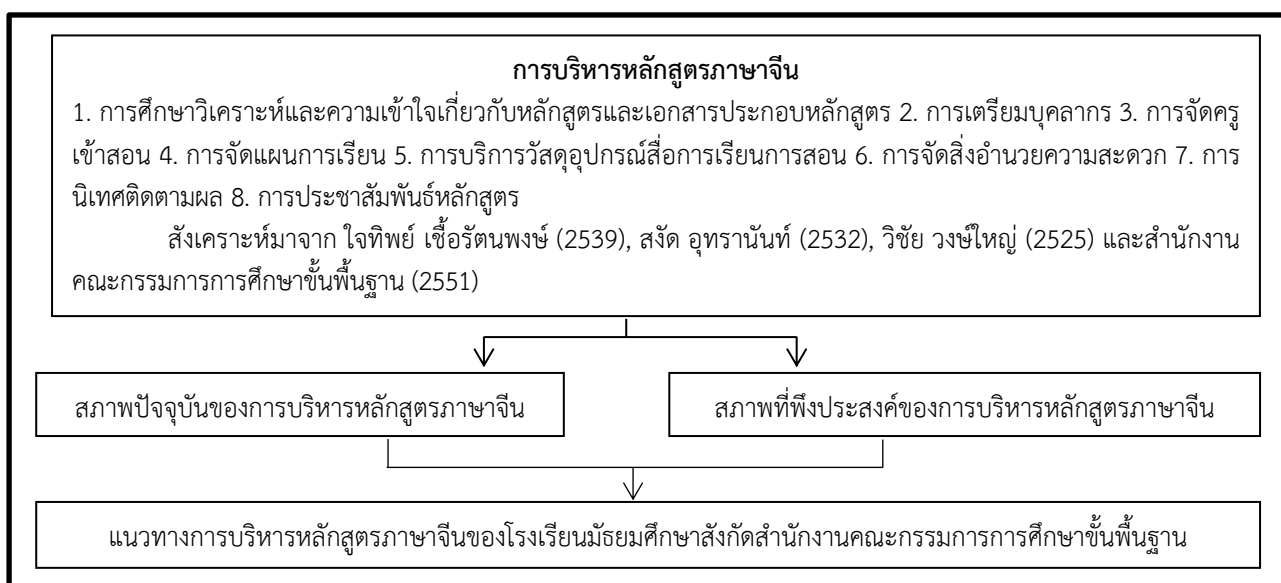
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) กล่าวว่า การนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรเป็นกระบวนการสำคัญที่สถานศึกษาใช้ในการควบคุมคุณภาพโดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการติดตาม เช่น การตรวจเยี่ยม การเสนอแนะ และการสังเกตการณ์ในชั้นเรียน เป็นต้น

8. การประชาสัมพันธ์หลักสูตรแก่ผู้ปกครองและชุมชน

การประชาสัมพันธ์หลักสูตรแก่ผู้ปกครองและชุมชนควมมีรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เช่น การประชุมครู การประชุมผู้ปกครอง การลงเว็บไซต์ การประกาศต่าง ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้อง กับหลักสูตรภาษาจีนมีความเข้าใจตรงกัน จึงมีนักวิชาการให้คำนิยามความสำคัญของการประชาสัมพันธ์หลักสูตรแก่ผู้ปกครองและชุมชนไว้ดังนี้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559) ได้กล่าวว่าผู้บริหารจำเป็นต้องรับบทบาทผู้นำการใช้หลักสูตรมีการประชุมชี้แจงการปฏิบัติตามหลักการ จุดหมายของหลักสูตรและจุดหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เตรียมการใช้หลักสูตรก่อนเริ่มปีการศึกษา ประชาสัมพันธ์หลักสูตรใหม่ให้ผู้ปกครองและนักเรียนทราบเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรให้เกิดผลดี

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรภาษาจีนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยมีรายละเอียดในขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีแผนการเรียนหลักสูตรภาษาจีน จำนวนทั้งสิ้น 1,110 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีแผนการเรียนหลักสูตรภาษาจีน จำนวน 285 โรงเรียน และ ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยแบ่งออกเป็น 6 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดจำนวนโรงเรียนภาคละ 41 โรงเรียน แล้วจึงแบ่งขนาดโรงเรียนในแต่ละภาคออกเป็นขนาดเล็ก จำนวน 5 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 12 โรงเรียน ขนาดใหญ่ จำนวน 12 โรงเรียน และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 12 โรงเรียน เพื่อกำหนดสัดส่วนหลังจากนั้นจึงสุ่มอย่างง่าย

ผู้ตอบแบบสอบถาม คือผู้อำนวยการ, รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ, หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) โรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 855 คน

ผู้วิจัยคัดเลือกโรงเรียนที่มีคะแนนการสอบวิชาความถนัดทางภาษาจีน (Pat7.4) สูงใน 3 ปีติดต่อกัน จำนวน 5 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ได้แก่ ผู้อำนวยการ, รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ, หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) โรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้มี 2 ฉบับ ได้แก่ฉบับที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรภาษาจีน ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อใช้ในการจัดทำแนวทางการบริหารหลักสูตรภาษาจีน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามถึงผู้ตอบแบบสอบถามทุกโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 855 คน โดยผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 615 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 72 จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรภาษาจีน

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากการตอบแบบสอบถามมาจัดทำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างโดยการขอเข้าสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 15 คน จากโรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยวิชาความถนัดทางภาษาจีน (PAT 7.4) สูง 3 ปีติดต่อกัน จำนวน 5 โรงเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์แบบสอบถามที่เป็นแบบตรวจสอบรายการโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรภาษาจีนโดยกำหนดคะแนนของคำตอบในแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์การจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรโดยวิธี Priority Need Index (PNI) แล้วจึงวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

สภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรภาษาจีนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการศึกษาวิเคราะห์และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ สภาพปัจจุบัน มีการปฏิบัติมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านการจัดการเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 อยู่ในระดับมากและด้านการจัดครูเข้าสอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 อยู่ในระดับมากตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรภาษาจีนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการศึกษาวิเคราะห์และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านการจัดการเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการจัดครูเข้าสอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 อยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ

ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index: PNI) ผลรวมของการบริหารหลักสูตรภาษาจีนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าภาพรวมมีค่า PNI = 0.18 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุดมีค่า PNI = 0.27 รองลงมาคือด้านการเตรียมบุคลากรและด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตรมีค่า PNI = 0.23 และด้านการบริการวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนมีค่า PNI = 0.19 ตามลำดับ

แนวทางการบริหารหลักสูตรภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก

- 1.1. โรงเรียนควรจัดสถานที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีน
- 1.2. โรงเรียนควรจัดให้มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยและสามารถปรับใช้กับการจัดการเรียนการสอน

ภาษาจีน

2. ด้านการเตรียมบุคลากร

- 2.1. โรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูสอนภาษาจีน ได้มีการพัฒนาตนเองทั้งด้านการอบรมและการศึกษาต่อ
- 2.2. โรงเรียนควรจัดชั่วโมงให้ครูชาวจีนในโรงเรียนหรืออาสาสมัครชาวจีนสอนทักษะฟัง-พูดให้ครูไทยที่สอนภาษาจีนเพื่อเพิ่มทักษะในการสื่อสารให้กับครูไทย
- 2.3. โรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูที่สอนภาษาจีนเข้ารับการอบรม สัมมนาและศึกษาดูงานการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนจากหน่วยงานภายนอกหรือโรงเรียนที่มีความโดดเด่นในหลักสูตรภาษาจีนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- 2.4. โรงเรียนควรทำ MOU กับสถาบันของประเทศจีนโดยการส่งครูเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงานที่ประเทศจีน

3. การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

- 3.1. โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรภาษาจีนแก่ครูผู้สอน นักเรียน บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ชุมชน และ หน่วยงานภายนอก
- 3.2. โรงเรียนควรมีการประเมินผลการประชาสัมพันธ์หลักสูตรในภาพรวม

4. การบริการวัสดุอุปกรณ์เพื่อการเรียนการสอน

- 4.1. โรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนภาษาจีนใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ภาพยนตร์ ภาษาจีน
- 4.2. โรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูประชุมร่วมกันในกลุ่มภาษาจีนเพื่อเลือกหนังสือเรียนภาษาจีน และ สื่ออุปกรณ์การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนที่เหมาะสมกับนักเรียน
- 4.3. โรงเรียนควรขอความสนับสนุนสถาบันข้างจื่อเพื่อสนับสนุนหนังสือเรียนและอุปกรณ์ต่าง ๆ
- 4.4. โรงเรียนควรสำรวจความต้องการของครูในการใช้วัสดุและสื่อการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน

5. การนิเทศติดตามผล

- 5.1. โรงเรียนควรสนับสนุนให้กลุ่มสาระนิเทศการสอนครูภาษาจีนและติดตามการประเมินผลการนิเทศสม่ำเสมอ
- 5.2. โรงเรียนควรมีการใช้เทคนิคการนิเทศการสอนของครูผู้สอนภาษาจีนในรูปแบบที่หลากหลาย

6. ด้านการจัดครูเข้าสอน

- 6.1. โรงเรียนควรจัดครูชาวจีนเข้าสอนวิชาภาษาจีนที่เน้นทักษะการฟัง-พูด วิชาวัฒนธรรม และ มีการสื่อสารภาษาจีนในทุกคาบเรียน
- 6.2. โรงเรียนควรคัดเลือกครูไทยที่สอนภาษาจีนโดยพิจารณาจากความถนัดและความเชี่ยวชาญในวิชาภาษาจีน
- 6.3. โรงเรียนควรจัดชั่วโมงการสอนให้กับครูไทยที่สอนภาษาจีนและครูชาวจีนในแต่ละรายวิชาอย่างเหมาะสม

7. การจัดแผนการเรียน

- 7.1. โรงเรียนควรมีเกณฑ์การรับนักเรียนเข้าเรียนในแผนการเรียนภาษาจีนโดยการสอบวัดระดับความรู้ทางภาษาจีนและจัดเข้าเรียนภาษาจีนตามระดับความสามารถมีการเรียนปรับพื้นฐานภาษาจีน
- 7.2. โรงเรียนควรจัดแผนการเรียนตามความสามารถและความสนใจของผู้สมัครเรียน โดยหลักสูตรทั่วไป มีการเรียนรายวิชาภาษาจีนเหมือนกันทุกห้อง หลักสูตรที่เน้นแผนการเรียนภาษาจีนควรมีการวัดระดับความสามารถของนักเรียนแล้วแบ่งกลุ่ม
- 7.3. โรงเรียนควรกำหนดจำนวนนักเรียน จำนวนห้องเรียนให้สอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียนและจำนวนครูผู้สอน

8. ด้านการศึกษาวิเคราะห์และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

- 8.1. โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูที่สอนภาษาจีนประชุมร่วมกันเพื่อวิเคราะห์ทำความเข้าใจหลักสูตรร่วมกันออกแบบการสอนและทำแผนการสอนร่วมกัน
- 8.2. ควรสนับสนุนให้ทุกโรงเรียนมีศูนย์ขงจื่อเพื่อช่วยในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างมีคุณภาพ
- 8.3. โรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน
- 8.4. โรงเรียนควรจัดโครงสร้างรายวิชาภาษาจีนเพื่อกำหนดแผนการเรียนภาษาจีนให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยวิชาหลักควรเป็นวิชาพื้นฐานภาษาจีนระดับ 1-6 และวิชาเสริม
- 8.5. โรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูวิเคราะห์ระดับความสามารถนักเรียนแล้วจึงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารหลักสูตรภาษาจีนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีข้อควรอภิปรายผลในประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก

ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศในห้องเรียนที่ช่วยกระตุ้นความสนใจในการเรียนภาษาจีนสอดคล้องกับจุริ ฐุสาระ (2551) ได้กล่าวว่าการจัดสิ่งแวดลอมอาคารสถานที่ควรจัดให้เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น จัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศ เหมาะสมกับวิชาที่เรียน สะอาด สะดวก ปลอดภัย เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบว่าสภาพปัจจุบันด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดให้มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยและสามารถปรับใช้กับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน เช่น เครื่องฉายภาพนิ่ง แท็บเล็ต ระบบอินเตอร์เน็ตไร้สายสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ที่ได้กล่าวว่าการใช้สื่อ ICT เพื่อการติดต่อสื่อสารข้อมูลข่าวสารโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วยอำนวยความสะดวกในการสอนและการเรียนรู้สามารถนำสถานการณ์เสมือนจริงมาประกอบในบทเรียนได้ เช่น ห้องปฏิบัติการทางภาษา การชมภาพยนตร์ทางอินเทอร์เน็ต การมีอินเตอร์เน็ตไร้สาย การฝึกฟังเสียงผ่านซีดี ดีวีดี เป็นต้น

แนวทางคือโรงเรียนควรจัดสถานที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีน เช่น ห้องเรียน ขงจื่อ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องเรียนภาษาจีน ห้องสมุดที่ใช้สืบค้นและมีหนังสือภาษาจีนที่หลากหลายของกลุ่มสาระภาษาจีนโดยเฉพาะ เช่น หนังสือเตรียมสอบภาษาจีนเข้ามหาวิทยาลัย หนังสือคำศัพท์ HSK หนังสือไวยากรณ์ภาษาจีน เป็นต้น หรือจัดเป็นมุมภาษาจีนไว้ในกลุ่มสาระ เนื่องจากการเรียนรู้ของนักเรียนจำเป็นต้องมีสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนและน่าสนใจเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียน สอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2556) ได้กล่าวถึง แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาจีนว่า เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้หรือสื่อการเรียนการสอนภาษาจีนที่กระทรวงศึกษาธิการไทยจัดทำขึ้น โดยการสนับสนุนของกระทรวงศึกษาธิการจีนโดยมีแหล่งเรียนรู้ที่สามารถใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนทักษะทางภาษา ได้หลายรายการทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

2. ด้านการเตรียมบุคลากร

ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันด้านการเตรียมบุคลากรของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการจัดประชุมชี้แจงบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตรภาษาจีนสอดคล้องกับ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559) ได้กล่าวว่าผู้บริหารในฐานะผู้นำการใช้หลักสูตรจะต้องทำให้ผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรโดยสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การประชุมชี้แจงหรือการบรรยายอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับความรู้ทางด้านหลักสูตรและแนวทางการปฏิบัติ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบว่าสภาพที่พึงประสงค์ด้านการเตรียมบุคลากรของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการสนับสนุนให้ครูที่สอนภาษาจีนเข้ารับการอบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน การจัดการเรียน การสอนภาษาจีนจากหน่วยงานภายนอกหรือโรงเรียนที่มีความโดดเด่นในหลักสูตรภาษาจีน สอดคล้องกับไพบุลย์ แจ่มพงษ์ (2542 อ่างถึงโน เข้มเพชร ประดับศรี, 2554) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาครูประจำการให้มีความรู้ความสามารถและทักษะเพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนให้แก่ักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยควรจัดให้ครูเข้ารับการอบรมอย่างน้อย 2 ปีต่อครั้งและควรจัดให้มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ใน 6 รูปแบบ ได้แก่การส่งเสริมเพื่อให้ครูได้เรียนรู้ด้วยตนเอง การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อเพื่อเพิ่มคุณวุฒิ การจัดกิจกรรมทางวิชาการ เป็นต้น

แนวทางคือโรงเรียนควรจัดชั่วโมงให้ครูชาวจีนในโรงเรียนหรืออาสาสมัครชาวจีนสอนทักษะฟัง-พูดให้ครูไทยที่สอนภาษาจีนเพื่อเพิ่มทักษะในการสื่อสารให้กับครูไทย เนื่องจากโรงเรียนที่มีครูชาวจีนสอนภาษาจีนควรมองเห็นถึงความสามารถของครูชาวจีนที่จะนำมาสอนครูไทยเพื่อเพิ่มทักษะทางการสื่อสารภาษาจีนได้สอดคล้องกับศูนย์จีนศึกษาสถาบันเอเชียอาทิตยศาสตร์มหาวิทยาลัย (2551 อ้างถึงใน อุไรวรรณ ปฐมบุรณ์, 2556) กล่าวถึงการพัฒนาคณาจารย์ อาจารย์ว่าควรจัดหาครูอาสาสมัครชาวจีนที่มีคุณภาพจำนวนพอเหมาะอย่างต่อเนื่องเพื่อนำทักษะภาษาจีนของครูอาสาสมัครชาวจีนมาถ่ายทอดให้ครูไทยและนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรภาษาจีนแก่ครูผู้สอน นักเรียน บุคลากร ที่เกี่ยวข้อง ชุมชนและหน่วยงานภายนอก เช่น การประชุมผู้ปกครอง, ลงเว็บไซต์, เอกสารพิมพ์แจก, ประชุมครูเป็นต้นสอดคล้องกับมทรา เดชชนะจรสุข (2548 อ้างถึงใน ศศิธร แก้วรักษา, 2552) กล่าวว่าการประชาสัมพันธ์ คือ กระบวนการสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกันกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งบุคคลภายในโรงเรียนและบุคคลภายนอกเพื่อร่วมมือสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนให้สำเร็จตามเป้าหมาย

แนวทางคือโรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรภาษาจีนแก่ครูผู้สอน นักเรียน บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ชุมชนและหน่วยงานภายนอก เช่นการประชุมผู้ปกครอง, ลงเว็บไซต์, เอกสารพิมพ์แจก, ประชุมครู เป็นต้น ซึ่งหลักสูตรของโรงเรียนมีความจำเป็นต้องประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับรู้อย่างทั่วถึงเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจหลักสูตรตรงกันสอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) กล่าวว่าการประชาสัมพันธ์หลักสูตรคือการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรเพื่อการสื่อสารสองทางและเสริมสร้างให้ผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรมีความรู้ความเข้าใจและเกิดความรู้สึกที่ดีต่อหลักสูตร ป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด ขจัดและลดสาเหตุแห่งการขัดแย้งต่าง ๆ

4. การบริการวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน

ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้านการบริการวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อโดยนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนสอดคล้องกับภูวกร ฉัตรบำรุงสุข (2559) ทำวิจัยเรื่องรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับมัธยมศึกษาพบว่าโรงเรียนส่วนมากมีการนำเอาสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีนและสื่ออื่น ๆ เช่น บัตรคำ บัตรภาพ และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

แนวทางคือโรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนภาษาจีนใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ภาพยนตร์ ภาควาภาษาจีน เพลงจีน คลิปวิดีโอจากยูทูปเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน และการ์ตูนจีน เป็นต้น เพื่อเป็นความรู้เพิ่มเติมและกระตุ้นความสนใจในการเรียนภาษาจีน ครูผู้สอนควรนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างมีประสิทธิภาพและทันสมัยสนองความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียนในยุคปัจจุบันได้สอดคล้องกับ Jin Jie Ming (2010 อ้างถึงใน จินตนา วิเศษจินดา, 2560) ได้กล่าวถึง สื่อการเรียนการสอนภาษาจีนที่มีประสิทธิภาพไว้ว่าการใช้สื่อเพื่อเปิดโลกทัศน์ให้กับผู้เรียน เช่น การดูวิดีโอเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสอนการใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารและการปฏิบัติตนในสังคมที่มีวัฒนธรรมหลากหลายได้อย่างถูกต้อง เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาประวัติศาสตร์อักษรจีนจะช่วยเพิ่มความสามารถในการจำคำศัพท์ของผู้เรียน

5. การนิเทศติดตามผล

ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้านการนิเทศติดตามผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการใช้เทคนิคการนิเทศการสอนของครูผู้สอนภาษาจีนในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ การสังเกตการสอน เป็นต้น สอดคล้องกับถวิล มาตรฐาน (2545 อ้างถึงใน ประกิจ สิงห์ทอง, 2552) ได้กล่าวว่าการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาต้องจัดให้มีรูปแบบการนิเทศรวมทั้งเนื้อหาและกิจกรรมที่หลากหลายควรเปิดกว้างและครอบคลุมกระบวนการของโรงเรียน

แนวทางคือโรงเรียนควรมีการใช้เทคนิคการนิเทศการสอนของครูผู้สอนภาษาจีนในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การสังเกตการสอน การนิเทศแบบ PLC อย่างน้อย 1 ครั้งต่อภาคการศึกษาและมีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่องจากกลุ่มสาระและฝ่ายวิชาการ ทั้งนี้เพราะการนิเทศการสอนแต่ละรูปแบบมีเป้าหมายที่แตกต่างกัน จึงควรเลือกใช้รูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) กล่าวว่าการนิเทศการติดตามการใช้หลักสูตรเป็นกระบวนการสำคัญที่สถานศึกษาใช้ในการควบคุมคุณภาพโดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการติดตาม เช่น การตรวจเยี่ยมและการสังเกตการสอนในชั้นเรียนการเสนอแนะ (Coaching) การตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ การบันทึกผลหลังการสอนการประเมินผลสมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น

6. ด้านการจัดครูเข้าสอน

ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดครูเข้าสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการจัดชั่วโมงการสอนให้กับครูไทยที่สอนภาษาจีนและครูชาวจีนในแต่ละรายวิชาอย่างเหมาะสมโดยพิจารณาจากความรู้ ความสามารถ ความถนัดและความเชี่ยวชาญทางภาษาจีน สอดคล้องกับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559) กล่าวถึงการจัดครูเข้าสอน คือควรมีการคัดเลือกบุคลากรที่เหมาะสมโดยพิจารณาความรู้ความสามารถ ความถนัด หากมีการจัดครูผู้สอนที่จบในสาขาวิชาที่ตรงกับวิชาที่สอนจะเป็นผลดีที่สุดต่อผู้เรียน

แนวทางคือโรงเรียนควรจัดชั่วโมงการสอนให้กับครูไทยที่สอนภาษาจีนและครูชาวจีนในแต่ละรายวิชาอย่างเหมาะสมโดยพิจารณาจากความรู้ ความสามารถ ความถนัดและความเชี่ยวชาญทางภาษาจีน เช่น จัดให้ครูไทยสอนภาษาจีนพื้นฐานและจัดให้ครูชาวจีนสอนภาษาจีนเพื่อการสื่อสารและรายวิชาเพิ่มเติมอื่น ๆ เนื่องจากความสามารถในการสอนภาษาจีนของครูไทยและครูจีนแตกต่างกัน ดังนั้นจึงควรจัดครูเข้าสอนในแต่ละรายวิชาให้เหมาะสมโดยควรมีการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนเพื่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ภาษาจีนของนักเรียนสอดคล้องกับบุญเลี้ยง ทุมทอง (2553) การจัดครูเข้าสอน หมายถึงการจัดและดำเนินการเกี่ยวกับการสรรหาและกลวิธีการใช้บุคลากรอย่างเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและประสบการณ์รวมทั้งสามารถพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการงานอย่างมีประสิทธิภาพ

7. การจัดแผนการเรียน

ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดแผนการเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการจัดแผนการเรียนตามความสามารถและความสนใจของผู้สมัครเรียนให้นักเรียนเลือกโดยหลักสูตรทั่วไปควรมีการเรียนรายวิชาภาษาจีนเหมือนกันทุกห้อง หลักสูตรที่เน้นแผนการเรียนภาษาจีนควรมีการวัดระดับความสามารถของนักเรียนแล้วแบ่งกลุ่มสอดคล้องกับปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) โรงเรียนต้องจัดทำแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกตามความถนัด ความสนใจและความสามารถของนักเรียน

แนวทางคือโรงเรียนควรจัดแผนการเรียนตามความสามารถและความสนใจของผู้สมัครเรียนให้นักเรียนเลือกโดยหลักสูตรทั่วไปควรมีการเรียนรายวิชาภาษาจีนเหมือนกันทุกห้อง หลักสูตรที่เน้นแผนการเรียนภาษาจีนควรมีการวัดระดับความสามารถของนักเรียนแล้วแบ่งกลุ่มเพราะการจัดแผนการเรียนควรจัดตั้งขึ้นตามความสนใจของผู้เรียนและจัดหลักสูตรอย่างเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นสอดคล้องกับพัชรี สว่างทรัพย์ (2536, อ้างถึงใน Zeng Aiping, 2560) ได้กล่าวถึงการจัดแผนการเรียนไว้ว่าการจัดแผนการเรียนและโปรแกรมการเรียนควรจัดทำไว้ให้ครบทุกภาคเรียนและหลากหลายแผนการเรียนในแต่ละสาขาวิชาเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนตามความสนใจ

8. ด้านการศึกษาวิเคราะห์และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร

ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้านการศึกษาวิเคราะห์และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูสามารถวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำมาจัดลำดับเนื้อหา กิจกรรมในการสอนและกำหนดเวลาเรียนที่เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนสอดคล้องกับบุญเลี้ยง ทุมทอง (2553) ได้กล่าวถึงการจัดเนื้อหาวิชาไว้ว่าควรจัดเนื้อหาตามลำดับจากเนื้อหาที่ง่ายไปสู่เนื้อหาที่ยากควรจัดเนื้อหาที่เป็นพื้นฐานเบื้องต้นก่อนแล้วจึงให้เรียนเนื้อหาที่ยากขึ้นไปและมีความต่อเนื่อง

แนวทางคือโรงเรียนควรสนับสนุนให้มีศูนย์ขงจื่อเพื่อช่วยในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างมีคุณภาพ เนื่องจากศูนย์ขงจื่อเป็นศูนย์ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ภาษาจีนในประเทศไทยที่มีหน่วยงานของรัฐบาลจีนสนับสนุน โรงเรียนจึงควรมีเครือข่ายร่วมกับศูนย์ขงจื่อเพื่อช่วยในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นสอดคล้องกับ กำพล ปิยะศิริกุล (2559) ทำวิจัยเรื่องรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับอาชีวศึกษาได้กล่าวถึงนโยบายและยุทธศาสตร์การเรียนการสอนภาษาจีนว่า ตามที่กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาจีนให้มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ในด้านการพัฒนาหลักสูตรภาษาจีนกำหนดให้ร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น มหาวิทยาลัย สถาบันขงจื่อ สำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติหรือฮันบัน (Hanban) ในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความต่อเนื่องจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรและจัดทำหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่มีศักยภาพด้านภาษาจีนเฉพาะเพื่อให้ผู้เรียนกลุ่มนี้สามารถพัฒนาทักษะภาษาจีนได้อย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์

1. โรงเรียนควรจัดสถานที่และจัดเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีน เช่น ห้องเรียนภาษาจีน ห้องสมุดภาษาจีน เครื่องฉายภาพนิ่ง อินเทอร์เน็ตไร้สาย
2. โรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูสอนภาษาจีนได้มีการพัฒนาตนเองทั้งด้านการอบรมและการศึกษาต่อเกี่ยวกับหลักสูตรภาษาจีนและควรให้ครูภาษาจีนเข้าสอนร่วมกัน
3. โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์และประเมินผลการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรภาษาจีนแก่ครูผู้สอน นักเรียน บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ชุมชนและหน่วยงานภายนอก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรภาษาจีนด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กำพล ปิยะศิริกุล. (2559). รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- จินตนา วิเศษจินดา. (2560). แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559). การพัฒนาหลักสูตร: ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ประกิต สิงห์ทอง. (2552). การนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 2. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ไพบุลย์ แจ่มพงษ์. (2542). การพัฒนาครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: สารปฏิรูป.
- ภูวกร ฉัตรบำรุงสุข. (2559). รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับมัธยมศึกษา. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- รุจิร ภูสาระ. (2551). การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). การพัฒนาหลักสูตรและวิธีสอน – มิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัท อาร์ แอนด์ ปรีนธ์ จำกัด.
- วัชรพล วัชรวิเศษ ณ อยุธยา. (2552). การบริหารหลักสูตร. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 27 มกราคม 2562, จาก <http://suraphanm.blogspot.com/2010/10/blog-post.html>.
- ศศิธร แก้วรักษา. (2552). การศึกษาการบริหารงานประชาสัมพันธ์ สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 1. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2558-2562). ค่าสถิติพื้นฐาน และตารางแสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนตามช่วงคะแนนผลการสอบ GAT/PAT ปีการศึกษา 2558-2562 จำแนกตามรายวิชา. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 24 ธันวาคม 2562, จาก <https://www.niets.or.th/th/content/view/4169>.
- สงัด อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2556). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาจีนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สกสค.
- อุไรวรรณ ปฐมบุรณ์. (2556). การศึกษาสภาพปัญหาทรัพยากรการบริหารสำหรับการสอนภาษาจีนในโรงเรียนประเภทการศึกษาสงเคราะห์สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ภาษาอังกฤษ

- Zeng Aiping. (2560). การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานีตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.